

3

A menyasszony fehér kombinéban zokog:
ruháján vasalónyom, ő férjhez se megy inkább...
Konyhagóztól rézbőrű rokonok,
gacsos lábú, merevre dauerolt nők csitítják.

Párnákkal magasított székünkön, két gyerek,
megbűvölt borzadállyal nézzük a húslevesben
csukott szemhéjjal úszó, halvány kakasfejet.
Később, álmunkból fölriadva, ketten

füleljük a kihangzó dobogást, röhögést
közös dunyhánk alatt, a kisszobában.
Fönn rezgő csillagok, lenn baromfiürülék
és szétloccsant szeder a sötét udvar porában...

Nádasdy Ádám

MINEK NÉZEGESSEN

Az újságra ráömlött a homok,
ahogy mellette jártak, meg ahogy
a tűző napsütésben fészkelődött,
a könyökével rásodorta, itt-ott
előntötte a mélyebbre került
szövegeket, mint gödröket a víz,
és eltakarta véletlenszerű
eloszlásban, ami alákerült.
A szárazon maradt szövegeket
olvasta hát, amennyi megmaradt,
nem tologatta szét a homokot,
csak olvasott hülye foszlányokat,
a szeme fáj, de minek nézegessen
a strandon körbe, emberek pofáját
minek bámulja, olvasott tovább,
és elfogadta azt, amit neki
kipreparált a gravitáció.

BEFELÉ VAGY KIFELÉ?

Robbanni fog, csak tudnám: befelé
vagy kifelé igyekszik az erő?
Felduzzad-e a héj, tágul-e szörnyű
sebességgel, ha kint keres helyet
az energia, pumpálja kerekre
és alaktalanra az életet?

Vagy be, a tömör középpont felé
rohan minden, süvítő zuhanással,
mint mikor labdalon héján a kép
kövér malacból ráncos, édes, érett,
mazsolaszerű arccá változik,
bölcs lesz és sűrű és töpörödött,
nagy sziszegés és susogás között?

Anyagban nincs hiány, dörömbölő
energiákban, csak szabályozót
kéne szerezní, csapot, szelepet,
hogy hátha mégse robban, hátha vár;
vagy robban, de a dugattyú merészen
megáll a henger végén s visszajön,
és rohan újra szédületes útján,
mindig erősen, mindig röviden.

A KULTÚR MÖGÖTT

A koponyával kezdődött a móka,
mely nagy volt, kerek, és a kéz simán
szaladhatott a sörtehaj fölött,
míg valahol egy fülbe ütközött.

A térdek voltak még szokatlanok,
mert magasan voltak és meglepő
energiával fordultak elő
a hajlatokban, szögekben, zugokban.

A hát csak tartott, tartott végtelen
egyformasággal, mint a Hiszekegy.
Néha megremegett, mint amikor
a járda alatt földalatti megy.

A lehellete volt a legfurább,
keserű volt és mellényzsebszagú,
és karjai közt, mint betonfalú
mellékhelyiségben, fulladozni kezdtem.

Göncz Árpád

AZ EMBERI SZÓ A KOMMUNIKÁCIÓBAN

Ami él, kommunikál. Kommunikál az élő sejt a szomszéd sejtekkel a környezete és a körülmények parancsára, villámgyors vegyi mikrofolyamatok útján. A sejtszövet megmaradása és fejlődése érdekében. Kommunikál a virág a szirma színével, hogy magához csalja a méheket a fajfenntartása érdekében. Kommunikál a méh a táncával, hogy útbaigazítsa a többi méhet a mézforráshoz a raj létfenntartása érdekében.

Kommunikál az ember szavakkal a létfenntartása, az emberi faj fenntartása érdekében. Lehet, hogy az ember a teremtés koronája. Lehet, hogy nem. Élőlény sokkalta több van, mint pusztán az ember, s az embert nemcsak a tagolt beszéd képessége különbözteti meg az élővilág többi fajtájától, hanem az is, hogy az egyetlen fajta, amely kész elpusztítani a maga fajtájábelit, amely kiszakadt a természet rendjéből, saját környezetet alkotott, épített magának, s elérte, hogy jószerint csak aktív tagja az élelemláncnak.

Az embert emberré feltehetőleg a tagolt beszéd képessége tette. S ugyanez volt, ami kiemelte a természet egészéből. Ha akarom, az emberfaj fejlődését akár a kommunikációképesség fejlődéstörténeteként is felfoghatom. A tagolt beszéd képessége ajándékozta meg a múlt tudatával és a jövőképzés képességével. Volt idő, amikor az emberi emlékezet adta szájról szájra a múlt képét. Mind az ideig, amíg az írás, a rögzített emlékezet át nem vette a személyhez kötött emlékezet szerepét. Az írás, a személtelen, ami elvezetett a könyvig, a könyvtárig, a kollektív emlékezet tárházáig.

Évszázadokig éltünk a könyvtár, az emberiség közkincsét képező emlékezetraktár kincseiből, amíg el nem jutottunk az informatikáig, s az informatika révén össze nem szűkölt körülöttünk a világ. Ma már a világ egyetlen óriási könyvtár, az *internet* segítségével bármikor leghívhatjuk a világ minden ismeretét, az elektronika naprakész tudnivalókkal halmoz el a világ minden történéseiről. Az emberi agy befogadóképessége – elméletileg – korlátlan, de vajmi kevésbé tesz képessé a befogadott irdatlan ismeretanyag hasznosítására.